

2017 - Anul tribuniștilor memorandiști (XXII):

„Adevăratul monarh”, Carol I, oferea, anual, „Tribunei” ...
8000 franci – Succesul Tribunei s-a datorat ... limbii ...

Să revedem apariția Tribunei, în viziunea reputatului istoric Liviu Maior, în lucrarea „Memorandul filozofia politico-istorică a petiționalismului românesc”: «Prezența în conducerea „Ateneului român” a lui Partenie Cosma și Visarion Roman, aflați în raporturi bune cu Miron Romanul, a trezit imediat reticențe față de întreprinderea plănuită. Mai mult, crearea Partidului Național Român Moderat și a ziarului „Viitorul” din inițiativa mitropolitului, a dus la creșterea suspiciunilor, în jurul celor care colaborau, într-o formă sau alta, cu el. La începutul anului 1884, Diamandi Manole, exprimându-și într-o scrisoare trimisă lui Barițiu nemulțumirea sa față de activitatea Comitetului Central Electoral, își dădea demisia din comitetul de fondatori ai cotidianului. El a criticat politica mitropolitului, a „Telegrafului român” și a partidului creat de către acesta, considerând-o drept o gravă abatere de la cauza națională. „Având eu bună cunoștință despre toate neajunsurile de care suferă Comitetul Central Electoral nu puteam să consimt ca toate acele neajunsuri să le duc de moștenire într-un comitet nou, cu chemarea să se înființeze un ziar de zi”. În continuare, el se pronunță deschis împotriva lui Partenie Cosma și Visarion Roman pe care-i numește „diaconii lui Miron Romanul”. Bogatul negustor brașovean, președinte al Camerei de Comerț din Brașov, s-a arătat foarte hotărât să acorde sprijinul său financiar tinerilor sibieni și brașoveni de a edita un nou cotidian, care să nu fie subordonat Comitetului Central, atîta vreme cît în componența sa vor figura cei doi prieteni ai mitropolitului. Ieșirea sa din „Ateneul român” a avut un rol important în apariția „Tribunei”, datorită sumelor pe care el le-a pus la dispoziția tinerilor sibieni. Mai mult, Diamandi Manole, membru al societății „Carpați” din România, va obține un consistent suport financiar necesar apariției ziarului.

Se pare, dintr-o sursă mai târzie, că însăși Carol I oferea, anual, „Tribunei” suma de 8000 franci.

Grupul izgonit de mitropolit de la „Telegraful român”, având sprijinul lui Diamandi Manole, a înființat un institut tipografic pentru a nu fi dependent de conducerea P.N.R.-ului, mai ales a băncii „Albina” și a directorului ei, Visarion Roman, membru în Comitetul Central Electoral. Concomitent, Aurel Mureșianu intenționa să transforme „Gazeta Transilvaniei” în cotidian și a intrat în legătură cu sibienii. La un moment dat se părea că „fuziunea” grupului sibian cu redactorul brașovean avea să se producă, dar condiția pusă lui Mureșianu de a sista apariția „Gazetei” a făcut ca încercarea să eșueze. În aceste condiții, la 14/26 aprilie 1884 a apărut primul număr al „Tribunei” a cărei conducere a fost încredințată lui Ioan Slavici. (...) Multe din vechile abonamente ale „Telegrafului român” sînt preluate de „Tribuna”, care avea astfel o largă circulație. Încă de la începuturile sale ea s-a bucurat de sprijinul și simpatia tineretului transilvănean. (...) Explicația succesului ei de la început s-a datorat, în mare măsură, limbii în care erau scrise articolele, foiletoanele etc, o limbă debarasată de etimologisme, pe înțelesul publicului larg de cititori. Chiar în momentul apariției sale, la Sibiu se desfășura sinodul bisericii ortodoxe, iar delegaților le-au fost trimise exemplare pe care aceștia le-au dus cu ei în cele mai îndepărtate colțuri ale Transilvaniei. La scurtă vreme, aria geografică a răspîndirii „Tribunei” depășește Transilvania, ajungînd pînă în Bucovina și România.»

Istoricul Liviu Maior este printre puținii cercetători ai „Tribunei” care au evidențiat contribuția regelui României la supraviețuirea economică a cotidianului sibian. Se cunoaște poziția regelui Carol I privind românii din Transilvania, după participarea victorioasă la războiul ruso-turc și ridicarea României la rangul unui regat independent; acesta a susținut în convorbirea cu împăratul Francisc Iosif I (la Viena, în 1883) că „nici un popor nu va consimți să i se răpească idealurile politice”. În relatarea unui călător străin (Emily Gerard – *The Land beyond the forest* = „Țara de dincolo de pădure”, 1888) se consemna că e «mai presus de orice îndoială că mulțimea covârșitoare a Românilor din Ungaria și Transilvania, simțindu-se asupriți de jugul cărmuirii străine, privesc în taină peste graniță, spre adevăratul lor Monarh și cine le-ar putea lua aceasta în nume de rău? ... În multe colibi românești, pe cari le-am cercetat, - mărturisește descrierea engleză - am găsit adeseori chipul Regelui României (Carol) așezat la locul de cinste, dar niciodată pe al Majestății Sale austriace (Francisc Iosif)”. Și te poți aștepta, cu oarecare siguranță să afli pe pereții unor colibe chipul lui Mihai Viteazul, eroul Românilor, și pe acela al răzvrătitului Horia”...» (I. Lupaș, *Istoria unirii românilor*, 1937).

În ultimele decenii din sec. al XIX-lea, românii transilvăneni au înțeles că, dincolo de Carpați, se clădea un regat tânăr, al României, care construia o politică ce le sprijinea aspirațiile. Încrederea în regele României nu s-a erodat prin intensificarea relațiilor comerciale și politice dintre Austro-Ungaria și România, respectiv cu Germania, semnarea tratatului de alianță între aceste state fiind un secret bine păstrat timp de trei decenii (1883-1914). Regele Carol I a conturat noua orientare politică a României - „vechile Principate Dunărene” - scopul declarat fiind edificarea unui „centru de civilizațiune și de propășire” pentru a se transforma într-un „Stat puternic și neatârnat, stabilit pe temelii așa de tari, în cât nicio sguđuire nu-l mai poate sdruncina”. Obținînd

independența de stat, Carol I a înțeles că politica rusească nu este atrăgătoare (având deja o tristă experiență cu Basarabia) și a optat să întărească rolul statului prin aderarea - la Viena (în 30 octombrie 1883) – la cea mai puternică alianță a momentului „Tripla Alianță” sau „Puterile Centrale”, fondată de cancelarul de fier al Germaniei, Otto von Bismark (în 1879). Nu ar trebui uitat discursul lui Bismark (în Landtag - 1862): «De pe vremea tratatelor de la Viena, frontierele noastre nu sunt favorabile conducerii sănătoase a statului. Nu prin discursuri sau prin decizii ale majorității vor fi rezolvate marile probleme ale epocii noastre ci prin foc și sabie!».

În mijlocul Europei – Germania și Austro-Ungaria – au înțeles să-și unească forțele atât în fața expansionismului rusesc cât și în fața Franței. Sunt interesante reacțiile presei franceze din acea vreme, speculându-se apropierea ce ar putea conduce la „întărirea hegemoniei maghiare” (I. Lupaș), „Tripla alianță” fiind considerată o adevărată „împietate” – ca „o crimă de lese-națiune”, «de care ar fi trebuit să rămână cruțat „nobilul popor român»». Francezii au înțeles că guvernul maghiar încerca să „soluționeze” problematica naționalităților prin concesiile făcute la un înalt nivel diplomatic, în cadrul celei mai celebre alianțe din istorie. Situația internațională era diferit interpretată și de Imperiul Britanic, aflat în plină expansiune prin politica „noului imperialism”. Nu este de neglijat profeția împlinită a unuia din cei mai importanți prim miniștri britanici, William E. Gladstone – cunoscut ca „Grand Old Man („Marele Bătrân”). Acesta a afirmat că tratatul încheiat de Austro-Ungaria cu Regele României Carol I, «are numai un caracter oficial, iar poporul, la timpul său, nu-l va ratifica». Astăzi știm că deși „Tripla Alianță” a fost reînnoită (în 1907 și 1912), Italia și România nu au intrat în primul război mondial de partea Austro-Ungariei și Germaniei, ci susținând Antanta.

Ce noi nu știm, astăzi, este: cât de greu i-a fost regelui Carol I să aleagă opțiunea sentimentală a alianței cu țara sa de origine (Germania) și opțiunea pragmatică cu statul bicefal (Austro-Ungaria)?

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2017-anul-tribunistilor-memorandisti-xxii-adevaratul-monarh-carol-i-oferea-anual-tribunei-8000-franci-succesul-tribunei-s-a-datorat-limbii-126373.html>

The image shows a screenshot of a web browser displaying a news article on the website Tribuna.ro. The browser's address bar shows the URL: www.tribuna.ro/stiri/cultura/2017-anul-tribunistilor-memorandisti-xxii-adevaratul-monarh-carol-i-oferea-anual-tribunei-8000-franci-succesul-tribunei-s-a-datorat-limbii-126373.html. The website header features the Tribuna logo with the tagline "Dintotdeauna pentru totdeauna!" and a navigation menu with categories: Eveniment, Actualitate, Stiri de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The article title is "2017- Anul tribuniștilor memorandiști (XXII): „Adevăratul monarh”, Carol I, oferea, anual, „Tribunei” ... 8000 franci - Succesul Tribunei s-a datorat ... limbii ...". The author is identified as Marius CONSTANTIN, with a publication date of 28.05.2017 23:11, 135 views, and 0 comments. A search bar is visible at the bottom right of the article content area.